

דף נג.

עין משפט ב.

ח"מ סימן שפה סעיף א

עין לעיל דף נב: עין משפט ז.ח.

דף נג:

עין משפט ב.

ח"מ סימן שפג סעיף א

א. גזל בהמה והזקינה או רזתה באופן שאינה יכולה לחזור כמות שהיתה^א כגון ע"י חולי שאין לו רפואה, או גזל מטבע ונסדק^ב או פסלו המלך או גזל פירות והרקיבו כולם^ג. או גזל יין והחמיץ הרי זה כמו שגזל כלי ושברו דמשלם כשעת הגזילה^ד.

הגה: וי"א דבמטבע אפי' פסלו המלך^ה אומר לו הרי שלך לפניך.

א. ב. גזל בהמה ורזתה בדרך שאפשר שתחזור כמות שהיתה, או גזל עבדים^ו והזקינו או שגזל מטבע ונפסל במדינה זו^ז ויוצא במדינה

י. רמב"ם פ"ג מגזילה הלכה ד' ממשנה בב"ק צ"ו ע"ב.

כ. שם במשנה. ובפסלו המלך מחלוקת רב הונא ורב יהודה שם צ"ו ע"א ופסק כר"י דפסלתו המלכות היינו כמו נסדק. ואילו הרא"ש בפסקיו שם פסק כרב הונא והביאו הרמ"א בשם י"א.

ל. אוקימתא דרב פפא שם צ"ח ע"ב. ולא דוקא כולם אלא גם רובן. ומחצה על מחצה נידון כרוב. סמ"ע ס"ק א'.

מ. דין זה כתבו מר"ן בסימן שס"ב סעיף י"א ושם נתבאר הדין בין נשבר מאליו לנשבר בידיים. בסמ"ע ס"ק ב'.

נ. ואפי' פסלוה כל המלכויות שבעולם שאינה יוצאת כלל ג"כ לדעת הרא"ש אומר לו הרי שלך לפניך. ש"ך ס"ק ה'.

ס. פסק כר"מ שם במשנה, דעבדים כקרקע ואינם נגזלים ואע"פ דכשהזקינו אינם שווים כלום והרי הם כבהמה שהזקינה שצריך לשלם כשעת הגזילה שאני עבד שהם כמקרקעי ע"כ בעבד שהזקין אומר לו הרי שלך לפניך. סמ"ע ס"ק ג'.

והש"ך בס"ק ב' האריך להוכיח שעבד כקרקע בין למילי דאורייתא או דרבנן וע"כ אפי' אם נשרף העבד פטור עליו הגזלן כמו בקרקע.

ע. והוא בעין דאל"כ משלם כשעת הגזילה דהיינו מטבע חדשה, כ"כ התוס' ורי"ו. ש"ך ס"ק ד'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

אחרת, או גזל פירות והרקיבו מקצתם^ב, או תרומה ונטמאת, או חמץ ועבר עליו הפסח^ז או בהמה ונעשה בה עבירה^ק או נפסלה מלקרב^ר ע"ג המזבח או שהיתה יוצאת ליסקל בכל אלו אומר לו הרי שלך לפניך ומחזיר אותה בעצמה.

עין משפט ג.ד. או"ח סימן שיה סעיף א

א. המבשל בשבת^ש או עשה אחת משאר מלאכות^ח אם זה במזיד אסור

פ. מברייתא שם צ"ח ע"ב וכדמוקי רב פפא. וכתב בהג"א דוקא הרקיבו בכינתא, אבל הרקיבו מחמת התולעת הרי הן כבריאים וכך איתא בירושלמי. ש"ך ס"ק ו'.

צ. כתב בסמ"ע ס"ק ד' דהטעם באלו אף שנפסלו אצל הגזלן, אומר לו הרי שלך לפניך, משום דמ"מ תרומה, ולחם חמץ, לא נשתנה משאר תבואה ולחמין והרי הן כמו שאר תבואות ולחמין, משום כך אומר לו הרי שלך לפניך, אבל במטבע שפסלתו מלכות כיון דצורת המטבע זו אינה יוצאת כלל בכל מדינות המלך, ונטבעה צורה אחרת במקומה הרי ניכר ההפסד וע"כ אינו יכול לומר לו במטבע הרי שלך לפניך. וכתב הש"ך בס"ק ז' מה שפסק מהרש"ל דאין אומרים באיסורי הנאה הרי שלך לפניך זה רק לגבי גזלן ולא לגבי שומרים דבריו אינם נראים לחלק בניהם. ובפעמוני זהב כתב ליישב דברי הרש"ל ע"ש.

ק. היינו נרבעה או נעבדה דפסולה לקרבן.

ר. במום שאינו ניכר כגון בדוקין שבעין. רש"י שם.

ש. המבשל בשבת הוא אחד מאבות מלאכות בשבת שחייב עליהן. שבת ע"ג ע"א.

ואחד האופה את הפת או המבשל המאכל או הסממנים או המחמם המים לרחוץ בהם אבר קטן וכן המתין אחד ממיני מתכות בכל שהוא או המחמם את המתכת עד שתעשה גחלת הרי זה תולדת מבשל, כללו של דבר בין שריפה גוף קשה באש, או הקשה גוף רך באש הרי זה חייב משום מבשל, רמב"ם פ' ט' הלכה ו'.

הניח בשר ע"ג האש בשבת אם נצלה בו כגרוגרת ששיעורו שליש ביצה כמ"ש בס"י שס"ח סעיף ג', אפי' בצירוף של שנים או שלשה מקומות חייב, וה"ה אם נצלה כולו חצי בישול חייב.

נתבשל חצי בישול מצד אחד פטור עד שיהפוך אותו ויתבשל חצי בישול מצד שני, רמב"ם שם הלכה ה', וכל זה לענין חיוב חטאת אבל איסור ישנו בכל אופן דקיי"ל חצי שיעור אסור מן התורה, כמ"ש בשבת ע"ד ע"א וברש"י שם וכיומא ע"ד ע"א דהלכה כר"י דאמר חצי שיעור אסור.

היתה הקדרה על האש והיה צריך שעתיים להתבשל הדבר שבתוכה והוא חיתה בגחלים והתבשלה תוך שעה אפשר דחייב משום מבשל, ומשום מבעיר ומכבה ודאי חייב. ריטב"א שם.

ת. ואם היא מלאכה מדרבנן כתב המשב"ז דבו ביום אסור אפי' בשוגג, אבל בביאורי הגר"א האריך להוכיח דלכ"ע אם עשה מלאכה מדרבנן בשוגג אין לאסור בדיעבד ליהנות ממנה בו ביום, אבל אם עשה במזיד מלאכה דרבנן אסור גם לאחרים עד מו"ש מיד, כ"כ הח"א.

אם הוציא פירות חוץ לתחום והחזירם אפי' במזיד מותרים באכילה בו ביום, אפי' למי שהחזירם עבורו משום שלא נעשה האיסור בגופם ולא נשתנו מכמות שהיו כמבואר

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

לו לעולם א ולאחרים מותר ב במוצאי שבת מיד ג. ואם בשוגג בין לו בין לאחרים מותר למוצאי שבת מיד ד.

הגה: אמר לאינו יהודי לעשות לו מלאכה בשבת מותר למו"ש בכדי שיעשו. ועיין בסי' ש"ז סעיף כ'.

בסי' ת"ה סעיף ט'. כה"ח אות ז'.

א. היינו ליהנות מאותה מלאכה דקנסוהו חכמים, אבל מדמיה מותר כמו שאמרו בב"ק ע"א ע"א ובכתובות ל"ד ע"א וכן בחולין דף קט"ו ורש"י שם, והיינו למכור אותה כפי מה שהיה שוה אותו דבר קודם שנעשה בו המלאכה שלא יהנה ממעשה שבת. כה"ח אות ח'.

ו. וכתב המ"א בס"ק א' דמשמע מרשב"א דגם הקדרה אסורה לו לעולם בשימוש כיון שבלועה מאיסור, ומ"מ מועילה כאן הגעלה אפי' לכלי חרס, ואם בישראל בלא הגעלה צריך ששים כנגד הבלוע דחמור מבישולי עכו"ם, והגם שמהני הגעלה כאן אפי' לכלי חרס צריך ג' פעמים כמו"ש ביו"ד סי' קי"ג סעיף ט"ז.

ומה שאמרו אסור לו לעולם ה"ה לבני ביתו, ואם מת קנסו לבנו אחריו, מ"א בסוף סי' תקל"ח. וכה"ח אות י"א.

ב. אפי' נתבשל בשבילו יש לו דין של אחרים כיון שאינו שלו, ולא חוששין שיצוה לישראל אחר לבשלו בשבילו דאין אדם חוטא ולא לו, מ"א ס"ק ב'. ויש חולקים ומ"מ בבית קפה של ישראל שמבשל בשבת רח"ל ודאי אסור למי שנתבשל בשבילו, ואפי' אחרים אסור להם לקחת ממנו גם במו"ש משום לפני עור ומשום מסייע ביד עוברי עבירה. כ"כ הכתב סופר בסי' נ' חא"ח, כה"ח אות י"ב.

ג. דלא בעינן בכדי שיעשו אלא במלאכה הנעשית ע"י אינו יהודי בשביל ישראל משום דקל בעיניו ויבא לעשות כן בפעם אחרת, ב"י.

גוי שבישל מים בשבת אפי' אחר שנצטננו אסורים בשבת עצמו לישראל משום שנעשה בהם איסור, אבל במו"ש מותרים מיד בצוננים אם לא שהמים הם ממי בורות אין שותים אותם אלא אם הרתיחו אותם שלא יזיקו שאז גם בנצטננו אסור במו"ש עד כדי שיעשו. כה"ח אות י"ג.

ואם היה במו"ש יו"ט אסורים דאין שבת מכין ליו"ט, שם אות י"ד.

ו. אם בישראל במזיד שאסור לו לעולם ונתערב ברוב מותר למבשל עצמו במו"ש מדין בטל ברוב. כה"ח אות ט"ו.

ד. אבל בשבת עצמו אסור לשניהם שמא יאמר שוגג הייתי.

כל שעשה ע"פ הוראת חכם נקרא שוגג ולא בר עונשין בו. מ"א ס"ק ג'.

שכח, גם נקרא שוגג בין ששכח שהיום שבת בין ששכח שזו מלאכה אסורה. כה"ח אות י"ח.

האומר מותר יש לו דין של שוגג, שם.

אנוס קל יותר משוגג דאנוס רחמנא פטריה.